

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 18937 poseł Lidii Czechak z 31 lipca 2026 roku w sprawie nadmiernych obciążeń finansowych i biurokratycznych nakładanych na organizatorów wydarzeń kulturalnych przez OZZ z tytułu koncertów autorskich i charytatywnych, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dostrzega znaczenie problemów poruszonych w interpelacji oraz potrzebę zapewnienia odpowiedniej równowagi pomiędzy skuteczną ochroną praw twórców i innych uprawnionych a stworzeniem możliwie przejrzystych i proporcjonalnych warunków korzystania z utworów przez organizatorów wydarzeń kulturalnych. Nie można jednak zgodzić się z tezą, że w przypadku koncertów, podczas których twórca wykonuje wyłącznie własne utwory, dochodzi do ponoszenia przez organizatora „podwójnych kosztów”. Honorarium wypłacane artyście za wykonanie koncertu oraz wynagrodzenie należne z tytułu korzystania z autorskich praw majątkowych mają odmienny charakter prawny i dotyczą różnych świadczeń. Honorarium stanowi wynagrodzenie za wykonanie koncertu, natomiast wynagrodzenie autorskie jest należne za korzystanie z utworów chronionych prawem autorskim. Są to dwa odrębne tytuły prawne, które nie mogą być ze sobą utożsamiane.

Obowiązujące przepisy z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych kompleksowo regulują zasady udzielania licencji na korzystanie z utworów, pobierania wynagrodzeń, ich podziału oraz wypłaty twórcom i innym uprawnionym. Model zbiorowego zarządzania nie ogranicza się zatem do poboru wynagrodzeń, lecz służy zapewnieniu skutecznego wykonywania praw autorskich, w tym sprawnego zawierania umów licencyjnych z użytkownikami oraz prawidłowego podziału pobranych środków pomiędzy wszystkich uprawnionych zgodnie z ustawowymi zasadami.

W konsekwencji nie można przyjąć, że organizacje zbiorowego zarządzania pełnią jedynie rolę pośrednika pobierającego prowizję od wynagrodzeń należnych twórcom. Organizacje wykonują powierzone im prawa, zawierają umowy licencyjne z użytkownikami, pobierają wynagrodzenia, dokonują ich podziału i wypłaty zgodnie z regulaminami podziału oraz zapewniają wykonywanie obowiązków wynikających z przepisów prawa krajowego i prawa Unii Europejskiej.

Jednocześnie należy zauważyć, że obowiązujące przepisy nie pozbawiają twórców możliwości samodzielnego decydowania o sposobie korzystania z ich utworów. Zgodnie z

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2567374.11458397.10827808

+48 22 42 10 100
esp@kultura.gov.pl
www.gov.pl/kultura

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

art. 30 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 1665) uprawniony może udzielić osobie trzeciej zgody na korzystanie z utworu lub przedmiotu praw pokrewnych, jeżeli korzystanie to nie wiąże się z osiąganiem korzyści majątkowych. Twórca nie jest zatem pozbawiony wpływu na wykonywanie swoich praw poza zakresem działalności organizacji zbiorowego zarządzania w przypadkach określonych przez ustawodawcę.

Ad 2.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego wprowadzenia ustawowego zwolnienia z obowiązku uiszczania wynagrodzeń z tytułu korzystania z utworów podczas koncertów i wydarzeń charytatywnych, należy przede wszystkim podkreślić, że art. 31 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24) wskazuje na wyjątki od ochrony praw autorskich, umożliwiając korzystanie z utworów w określonych kontekstach społecznych. Wyłączenie konieczności uzyskiwania zgody uprawnionego na korzystanie z utworów w szczególnych przypadkach wynika z realizacji celów społecznych, edukacyjnych, religijnych i kulturalnych. Przepis ten stanowi wdrożenie art. 5 ust. 3 lit. g dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, który daje państwom członkowskim UE możliwość wprowadzenia dozwolonego użytku dotyczącego korzystania z utworów podczas obrzędów religijnych lub świąt państwowych organizowanych przez władze publiczne. Rozszerzenie tego wyjątku na wydarzenia określone w interpelacji jako „charytatywne” lub inne wydarzenia o charakterze społecznym wykraczałoby poza zakres wyjątku przewidzianego w prawie Unii Europejskiej.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że podstawowym elementem autorskich praw majątkowych jest wyłączne prawo twórcy do korzystania z utworu, rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do otrzymywania wynagrodzenia z tytułu korzystania z utworu. Z tego względu wszelkie wyjątki i ograniczenia prawa autorskiego podlegają ścisłej wykładni. Znajduje to odzwierciedlenie również w tzw. teście trójstopniowym, stanowiącym podstawową zasadę prawa międzynarodowego i unijnego, zgodnie z którą każda regulacja ograniczająca prawo wyłączne twórcy może dotyczyć jedynie szczególnych przypadków, nie może naruszać normalnego korzystania z utworu ani w sposób nieuzasadniony godzić w słusne interesy uprawnionych. Słusze interesy twórcy obejmują przy tym nie tylko jego interes ekonomiczny, ale również możliwość decydowania o warunkach eksploatacji własnego utworu. Rozszerzenie katalogu wyjątków mogłoby prowadzić do formułowania kolejnych postulatów ograniczania praw twórców pod pretekstem realizacji interesu publicznego. Nie każde dobro wspólne uzasadnia ingerencję w konstytucyjnie chronione prawa majątkowe twórców. Cele społeczne, w tym wspieranie działalności charytatywnej, mogą być realizowane również przy wykorzystaniu innych instrumentów, takich jak dotacje publiczne, programy grantowe, zbiórki społeczne, współpraca ze sponsorami czy partnerami instytucjonalnymi, bez konieczności ograniczania monopolu autorskiego.

Dodatkowo należy zauważyć, że pojęcie "wydarzenie charytatywne" nie posiada definicji ustawowej i obejmuje bardzo szerokie spektrum inicjatyw, co utrudniałoby jednoznaczne określenie zakresu projektowanego wyjątku oraz mogłoby prowadzić do istotnych wątpliwości interpretacyjnych.

Ocena zasadności ewentualnych zmian legislacyjnych wymagałaby zatem pogłębionej analizy uwzględniającej zarówno ochronę interesów twórców i innych uprawnionych, jak i potrzeby organizatorów wydarzeń kulturalnych, a także konieczność pozostawania w zgodności z prawem Unii Europejskiej. Na obecnym etapie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie znajduje podstaw do podjęcia działań legislacyjnych w zakresie wskazanym w interpelacji.

Ad 3.

Obowiązujące przepisy przewidują już mechanizmy umożliwiające uwzględnienie szczególnego charakteru określonych sposobów korzystania z utworów.

Zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi organizacja zbiorowego zarządzania ustala wysokość wynagrodzenia i pozostałych warunków umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych z uwzględnieniem obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, w szczególności charakteru i zakresu korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, wpływów osiąganych z korzystania oraz charakterystyki podmiotów korzystających.

Jednocześnie ustawodawca wprost przesądził w art. 46 cyt. ustawy, że organizacja zbiorowego zarządzania jest obowiązana stosować niższe stawki wynagrodzeń wobec podmiotów prowadzących działalność kulturalną, jeżeli działalność ta nie jest nastawiona na osiąganie zysku lub dochód z niej przeznaczany jest w całości na prowadzenie działalności kulturalnej. Oznacza to, że obowiązujące przepisy już obecnie nakładają na organizacje zbiorowego zarządzania obowiązek uwzględniania szczególnego charakteru tego rodzaju działalności przy ustalaniu wysokości należnych wynagrodzeń.

W konsekwencji kwestia uwzględniania specyfiki niekomercyjnej działalności kulturalnej została już uregulowana na poziomie ustawowym. Obowiązujący model przewiduje zatem systemowe preferencje dla określonych kategorii użytkowników, realizowane poprzez odpowiednie różnicowanie stawek wynagrodzeń przez organizacje zbiorowego zarządzania zgodnie z wymogami art. 46 cyt. ustawy. Z powyższych przyczyn brak jest również podstaw do wprowadzania systemowych preferencji dla wydarzeń organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Ad 4.

Nie można zgodzić się z tezą o funkcjonowaniu monopolu organizacji zbiorowego zarządzania.

Organizacje zbiorowego zarządzania wykonują zbiorowy zarząd prawami autorskimi i prawami pokrewnymi na podstawie zezwoleń wydawanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. Zasady dochodzenia wynagrodzeń od użytkowników, ustalania wysokości stawek oraz wykonywania zbiorowego zarządu wynikają z przepisów tej ustawy i nie są pozostawione swobodnemu uznaniu organizacji.

Należy również podkreślić, że działalność organizacji zbiorowego zarządzania podlega stałemu nadzorowi ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, szczegółowo określonemu w cyt. wyżej ustawie, i obejmuje zarówno działania o charakterze bieżącym, jak i kontrolnym.

Minister jest uprawniony w szczególności do żądania od organizacji zbiorowego zarządzania wszelkich informacji, dokumentów i wyjaśnień dotyczących wykonywanej działalności, przeprowadzania kontroli w siedzibie organizacji, badania zgodności jej działalności z przepisami prawa oraz warunkami udzielonego zezwolenia, a także wydawania zaleceń pokontrolnych zobowiązujących organizację do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

W przypadku stwierdzenia naruszeń przepisów ustawy minister dysponuje również środkami nadzorczymi o charakterze władczym, obejmującymi m.in. możliwość nałożenia kary pieniężnej, wyznaczenia terminu usunięcia naruszeń, a w przypadkach najpoważniejszych lub uporczywych naruszeń – także cofnięcia zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania. Jeżeli w toku wykonywania nadzoru ujawnione zostanie

uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa lub innego naruszenia prawa, minister może również zawiadomić właściwe organy.

Niezależnie od powyższego organizacje zbiorowego zarządzania podlegają również licznym obowiązkom w zakresie transparentności swojej działalności. Są zobowiązane do sporządzania i publikowania rocznych sprawozdań o przejrzystości, przekazywania ministrowi dokumentów dotyczących swojej działalności oraz poddawania sprawozdań finansowych badaniu przez biegłego rewidenta. Dokumenty te podlegają analizie w ramach wykonywanego nadzoru.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że obowiązujące przepisy przewidują rozbudowany system nadzoru nad działalnością organizacji zbiorowego zarządzania, którego celem jest zapewnienie zgodnego z prawem, przejrzystego i rzetelnego wykonywania zbiorowego zarządu z poszanowaniem interesów zarówno uprawnionych, jak i użytkowników utworów. W związku z tym nie można przyjąć, że organizacje zbiorowego zarządzania funkcjonują poza efektywnym nadzorem organów państwa.

Z poważaniem

z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Sekretarz Stanu

Maciej Wróbel

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/